

KLIIMAMINISTEERIUM

EESTI TEEKOND AASTASSE 2040

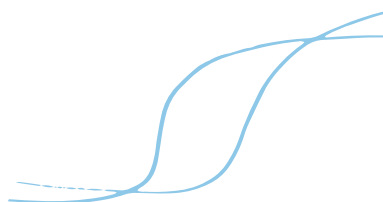
Üleminek puhtale majandusele on üha selgemalt konkurentsivõime ja julgeoleku küsimus: Eesti ei saa olla päriselt vaba, kui meie energia tuleb riikidest, kelle väärtused ei ühti meie omadega. See tähendab sõltuvust, hinnakõikumisi ja julgeolekuriske. Eesti ühiskonna heaolu ja majanduse konkurentsivõime peab tuginema innovaatilistel ja puhastel tehnoloogiatel. Kolmandatest riikidest pärineva fossiilkütuste sõltuvusest vabanemine paneb sellel aluse.

Konkurentsivõime, puhas majandus ja energia ning ühiskonna vastupidavus kliimamuutustele moodustavad tänases maailmas lahutamatu terviku. Globaalne areng liigub selges suunas: elektrifitseerimine ja puhta energia lahenduste kasutuselevõtt hoogustub ning kasutusele võetavad tehnoloogilised lahendused muutuvad üha soodsamaks. Nii on taastuvenergia tootmisvõimsuse rajamine juba odavam kui vana fossiilkütusel töötava jaama käigus hoidmine.

Elektritarbimise kasvu veavad tööstus, tehisaru, jahutus ja elektrisõidukid. Elektritarbimise kasvuga toimetulek eeldab piisavate tootmisvõimsuste õigeaegset arendamist ning sellise energiaportfelli kujundamist, mis tagab ettevõtetele konkurentsivõimelise ja prognoositava elektrihinna. Möödunud aastal investeeriti maailmas rohkem puhtasse kui fossiilsesse tehnoloogiasse ning tõenäoliselt see suund enam ei pöördu.

Samal ajal on kliimamuutustest tulenevad riskid reaalsed ning neid tuleb süsteemselt juhtida. Ennetus on alati odavam kui tagajärgede likvideerimine. Hilisem kohanemine, kriisidele reageerimine ja kahjude kõrvaldamine maksavad alati rohkem kui targad ja õigeaegsed investeeringud tuleviku kindlustamiseks. Puhas majandus ei vähenda riske ainult keskkonna vaates, vaid suurendab konkurentsieelist ning kogu majanduse vastupidavust šokkidele ja kriisidele.

Hoolimata viimase aja poliitilistest arengutest näeme puhta majanduse suunas liikumist kogu maailmas. Taastuvenergia, energiasalvestus, automatiseerimine ja süsinikuvabad tehnoloogiad ei ole enam tulevikulubadused, vaid tänase majanduse peavool. Nende lahenduste levik ei põhine üksnes toetustel, vaid eelkõige efektiivsusel. Just seetõttu on puhta majanduse suund pöördumatu ning Eesti strateegiline küsimus on, kas jääme selle arengu pealtvaatajaks või kujundame endale selles selge ja meile kasuliku koha.

Euroopa suund ja investeerimiskindlus

Euroopa on oma kursi selgelt paika pannud: meie majanduse konkurentsivõime ja kliimaeesmärgid ei ole vastandid, vaid ühe mündi kaks külge. Euroopa Liidu fookus on liikunud pelgalt kliimaeesmärkide seadmiselt praktilistele lahendustele, mis aitavad tööstusel kohaneda globaalsete muutustega ja tugevdada oma positsiooni maailmaturul. See tähendab realistlikke sihte, tehnoloogilise arengu soodustamist ja investeringuid, mis loovad uusi turge ning töökohti. Euroopas eelmise aasta lõpus kokku lepitud 2040. aasta 90-protsendiline heitmete vähendamise eesmärk ei ole enam teoreetiline arutelu, vaid raamistik, mille järgi tehakse juba täna otsuseid ja investeringuid. Investeringute kiirus on edu võti ka nüüd – täpselt samamoodi kui valisime digiühiskonna tee internetiajastu koidikul.

Sellises keskkonnas on selgus ja stabiilsus ka majanduslikult määrava tähtsusega. Rahvusvahelised investorid liiguvad sinna, kus riigi pikaajaline suund on arusaadav ja poliitiline risk väike. Puhas majandus ei ole pelgalt keskkonnapoliitika, vaid investeerimis-signaali. Kui suund on kokku lepitud ja usaldus riigi ning ettevõtjate vahel olemas, julgetakse teha suuri ja pika tasuvusajaga investeringuid. Ebamäärasus ja kõikumine tähendavad vastupidi kaotatud võimalusi.

Eesti valik: tugevused ja positsioon väärtusahelates

Eesti jaoks tähendab see vajadust vaadata suurt pilti ja esitada endale aus küsimus: kuhu tasub panna oma järgmise kümnendi panus. Puhta majanduse teekaardid ei ole eesmärk omaette, vaid tööriistad, mis aitavad tuvastada Eestile kasulikud investeerimis- ja kasvuvõimalused. Küsimus ei ole ühe või teise üksiku ettevõtte konkurentsivõimes, vaid meie rollis Euroopa tulevastes väärtusahelates. Võit sünnib seal, kus suudame pakkuda midagi, mida teised vajavad ja mille loomisel on meil selge eelis – Eestist sõltub. Eestil on siin mitu tugevat lähtekohta.

Näiteks mere- ja rannikutööstus ühendab sadamad, laevaehituse, inseneri- võimekuse ja teaduse, luues eeldused kõrgema lisandväärtusega tootmiseks. Metsatööstuses on Eestil tugev mehhaaniline väärimine ning selge potentsiaal liikuda edasi keemilise väärimise ja uute biopõhiste toodete suunas. Kriitiliste toormete valdkonnas on Eestil olemas unikaalsed platvormid, mille ümber saab kujuneda laiem ja rahvusvaheliselt unikaalne ning konkurentsivõimeline väärtusahel. Need ei ole teoreetilised võimalused, vaid valdkonnad, kus oluline positsioon Euroopa tööstuses on juba täna olemas. Potentsiaali on just puhaste tehnoloogiate vaatest ka muudes valdkondades – nii biometaanitootmises, vesinikulahendustel kui uutel hoonete renoveerimise tehnoloogiatel. Eesti eesmärk on tugevate juhtettevõtete ümber kujundada pikk väärtusahel.

Kiire ja nutikas riik kui visiooni elluviija

Ajalugu kinnitab, et Eesti eduks on tarvis kiiret ja nutikat riigiparaati ning usaldust riigi ja ettevõtjate vahel. Euroopa Liidu uus mitmeaastane eelarveperiood ja uue suunana tulev missioonipõhine rahastus on olulised, kuid raha üksi ei ole piisav. Sama määravad on kiired planeeringud, valmis tööstusalad, kohanduvad õppekavad ülikoolides ja kutsehariduses, innovatsiooni toetavad hankereeglid ning võimalus uusi lahendusi kiiresti katsetada. Kõige selle eeldus on stabiilne poliitiline suund ja järjepidev toetus strateegilistele valikutele.

Teadlik valik Eesti tuleviku kasuks

Eesti eesmärk on olla osa Euroopa tulevikutööstusest. Eesti eelis ei sünni juhuslikult ja selleks tegutseme koos ettevõtjatega, sihipäraselt ja suurt pilti silmas pidades. Visioon puhtaks majanduseks aastaks 2040 ei ole piirang, vaid võimalus kujundada Eestist maailma parima elukeskkonnaga riik, kus majandus on tugev, töökohad kvaliteetsed ja areng kestlik.

Visioonist saab tegelikkus otsustades. Esimesed otsustajad ja teele asujad allkirjastasid 19. mail 2026 puhta tööstuse kokkuleppe. Teekond 2040-ni ja teekaardid on avatud liitumiseks igale ettevõttele ja organisatsioonile.

KLIIMAMINISTEERIUM

2026